

Obsah

1. 1. 1 TERMÍNY SÚVISIACE S KVALITOU [1]	2
1. 1. 2 TERMÍNY SÚVISIACE SO SYSTÉMOM KVALITY [1]	2
1. 1. 3 TERMÍNY SÚVISIACE S NÁSTROJMI A POSTUPMI [1]	3
1. 1. 4 TERMÍNY POUŽÍVANÉ V SKLÁRSKOM PRIEMYSLE	3
1. 4. 1 SLEDOVANIE NÁKLADOV NA NÍZKU KVALITU [8]	7
1. 5. 1 MODEL PAF	9
1. 5. 2 MODEL COC/CONC.....	10
1. 5. 3 MODEL LCC	10
1. 5. 4 MODEL C _s	10

www.euroekonom.sk

1 Kvalita

Pojem kvalita je denno-denne skloňovaný vari vo všetkých pádoch. Samotné úsilie o kvalitu je staré, snáď tak staré, ako samé dejiny ľudstva. Pojem kvalita v priebehu času menil svoj význam i obsah. Dlhý čas boli s kvalitou spájané vynikajúce vlastnosti produktu, až kým sa do popredia nedostali ekonomické názory. Kvalita sa stala relatívnym pojmom. Dnes ťažisko tohoto pojmu neleží len v oblasti kvality produktu, ale aj kvalite procesu a kvalite systému.

1. 1 Základné pojmy

1. 1. 1 Termíny súvisiace s kvalitou [1]

Kvalita je celkový súhrn znakov objektu, ktorými objekt nadobúda schopnosť uspokojovať určené a predpokladané potreby.

Požiadavky na kvalitu sú vyjadrením potrieb alebo ich transformácií vo vzťahu k súboru kvantitatívne alebo kvalitatívne vyjadrených požiadaviek na znaky objektu na ich realizáciu a skúmanie.

Bezpečnosť je stav, pri ktorom je riziko poškodenia osôb alebo vecí obmedzené na prijateľnú úroveň.

Zhoda je splnenie špecifikovaných požiadaviek.

Nezhoda je nesplnenie špecifikovanej požiadavky.

Chyba je nesplnenie požiadavky na zamýšľané použitie alebo primerané očakávanie vrátane požiadavky, ktorá sa týka bezpečnosti.

1. 1. 2 Termíny súvisiace so systémom kvality [1]

Politika kvality sú celkové zámery a smer pôsobenia organizácie v oblasti kvality, formulované vrcholovým manažmentom.

Manažérstvo kvality predstavuje všetky činnosti celkovej funkcie manažmentu určujúcej politiku kvality, ciele a zodpovednosť, ktoré sa uplatňujú v systéme kvality prostredníctvom plánovania kvality, operatívneho riadenia kvality, zabezpečovania kvality a zlepšovania kvality.

Plánovanie kvality je činnosť, ktorá určuje ciele a požiadavky na kvalitu a na využitie prvkov systému kvality.

Operatívne riadenie kvality sú operatívne metódy a činnosti používané na splnenie požiadaviek na kvalitu.

Zabezpečovanie kvality sú všetky plánované a systematické činnosti využívané v systéme kvality a podľa potreby preukazované s cieľom získať primeranú dôveru, že objekt bude spĺňať požiadavky na kvalitu.

Systém kvality predstavuje organizačná štruktúra, postupy, procesy a zdroje potrebné na uplatnenie manažérstva kvality.

Komplexné manažérstvo kvality - TQM je prístup manažmentu organizácie zameraný na kvalitu, založený na účasti všetkých členov organizácie s cieľom dosiahnuť dlhodobý úspech prostredníctvom uspokojovania zákazníkov a prospechu všetkých členov organizácie a spoločnosti.

Zlepšovanie kvality predstavuje opatrenia vykonávané v celej organizácii s cieľom zlepšiť efektívnosť a účinnosť činností a procesov, a tak zvýšiť úžitok pre organizáciu a jej zákazníkov.

Príručka kvality je dokument určujúci politiku kvality a opisujúci systém kvality organizácie.

Plán kvality je dokument opisujúci špecifické postupy v oblasti kvality, zdroje a postupnosti činností, ktoré sa vzťahujú na určitý výrobok, projekt alebo zmluvu.

1. 1. 3 Termíny súvisiace s nástrojmi a postupmi [1]

Náklady na kvalitu sú náklady vyvolané zabezpečením a zaručovaním vyhovujúcej kvality a straty vyvolané nedosiahnutím vyhovujúcej kvality.

Straty z nekvality sú straty spôsobené tým, že sa v procesoch a činnostiach nevyužili možnosti zdrojov.

Model zabezpečovania kvality predstavuje normalizovaný alebo vybraný súbor požiadaviek systému kvality, ktoré sa kombinujú na splnenie požiadaviek zabezpečovania kvality v danej situácii.

Hodnotenie kvality je systematické skúmanie rozsahu, v akom je objekt schopný splniť špecifikované požiadavky.

1. 1. 4 Termíny používané v sklárskom priemysle

Austrox - granulovaný oxid olovnatý s obsahom 99,8 % PbO.

Brúsenie - technika zošľachtovania.

Feeder - dávkovacie zariadenie.

Leštenie - chemickým leštením olovnatého skla sa odstraňuje matný povrch po brúsení a povrchové nedostatky tvarovania.

Lisovanie - mechanické tvarovanie, kde pôsobením razníka na sklovinu nadávkovanú do formy sa vytvára konkrétny tvar výrobku. Pričom forma udáva vonkajší a razník vnútorný tvar výrobku. Na forme môže byť udaný vzor. Dávkovanie do formy môže byť ručné alebo mechanické pomocou feedera alebo palicového naberača.

Listrovanie - spôsob zdobenia skla nanášaním kovových prípravkov a vypálením.

Opukávanie - oddelenie hlavice od ostatnej časti výrobku.

Pásová chladiaca pec slúži na odstraňovanie vnútorného napätia, ktoré vzniká prudkým ochladením skloviny vo forme.

Píšťala - sklárske náradie.

Potaš - uhličitan draselný, používaná ako tavidlo.

Preložené sklo - prejavuje sa ako šlír, ale na rozdiel od neho má rovnaké chemické zloženie ako základné sklo.

Razník - časť lisovacieho stroja.

Sklárska vsádzka - tvorí ju kmeň a 30 % - 50 % sklárskych čreпов pripadajúcich na váhu kmeňa.

Sklársky kmeň je zmes presne navážených a dokonale premiešaných sklárskych surovín.

Sóda - uhličitan sodný, používa sa ako tavidlo.

Šlír - prejavuje sa ako nehomogenita v skle; má iné chemické zloženie ako základné sklo.

Zošľachtenie skla - napríklad brúsenie, maľovanie.

1. 2 Normy radu ISO 9000

S rozvojom medzinárodného obchodu dochádzalo k rozporom v súvislosti s rôznymi požiadavkami na kvalitu v jednotlivých štátoch. V snahe zjednotiť úsilie dosahovať vysokú kvalitu výrobkov Európsky výbor pre normalizáciu (CEN) v roku 1987 vydal normy radu ISO 9000, v ktorých sa podáva návod na manažérstvo a zabezpečova-

nie kvality výrobkov. Norma ISO 9000 je doplnená príslušnou názvoslovnou normou ISO 8402.

Radu noriem ISO 9000 tvorí 5 základných noriem:

STN EN ISO 9000 - Manažérstvo kvality [2]

Ďalej sa člení na 4 časti:

časť: Návod na výber a použitie

Plní funkciu kmeňovej normy. Slúži ako podklad pre výber a používanie medzinárodných noriem radu STN EN ISO 9000. Objasňuje rozdiely a vzájomné vzťahy medzi hlavnými pojmami týkajúcimi sa kvality.

2. časť: Všeobecný návod na používanie ISO 9001, ISO 9002, ISO 9003

3. časť: Návod na používanie STN EN ISO 9001 pri vývoji, dodávke a údržbe softvéru

4. časť: Návod na manažérstvo programu spoľahlivosti

Systémy kvality:

STN EN ISO 9001 - Model zabezpečovania kvality pri dizajne, vo vývoji, výrobe, pri uvádzaní do prevádzky a pri obsluhu [3]

Stanovuje najrozsiahlejšie požiadavky na systém kvality. Určuje rozsah manažérstva kvality pri odberateľsko-dodávateľských vzťahoch. Dodávateľ má zabezpečiť zhodu so stanovenými požiadavkami počas celého životného cyklu výrobku.

STN EN ISO 9002 - Model zabezpečovania kvality vo výrobe, pri uvádzaní do prevádzky a pri obsluhu [4]

Dodávateľ má zabezpečiť zhodu so stanovenými požiadavkami na kvalitu vo výrobe, pri uvádzaní do prevádzky a v servise. Zaoberá sa len vybranými časťami reprodukčného cyklu výrobku alebo služby.

STN EN ISO 9003 - Model zabezpečovania kvality pri výstupnej kontrole a skúškach [5]

Špecifikuje požiadavky systému kvality a model, ktorým dodávateľ má preukázať schopnosť zistiť a zabezpečiť pri výstupnej kontrole a skúškach odstránenie každej nezahody. Podobne ako norma STN EN ISO 9002 sa zaoberá len vybranými časťami reprodukčného cyklu výrobku alebo služby.

STN EN ISO 9004 - Manažérstvo kvality a prvky systému kvality [6]

Norma predstavuje úplnú smernicu systému kvality. Nie je predmetom certifikácie, obsahuje len odporúčania na realizáciu kvality v organizácii. Uvádza sa v nej zoznam prvkov systému kvality, význam zodpovednosti manažmentu za budovanie systému kvality, štruktúra systému kvality, potreba vhodnej dokumentácie, auditov systému kvality, ako i potreba neustáleho zlepšovania kvality.

Smernica je rozčlenená na 8 základných častí:

1. časť - Revidovaná ISO 9004 z roku 1991 - Návod
2. časť - Návod na služby
3. časť - Návod na spracované materiály
4. časť - Návod na zlepšovanie kvality [7]

Uvádza opatrenia pre zlepšovanie kvality. Charakterizuje nástroje a metódy používané pri zlepšovaní kvality, založené na zbere a analýze údajov.

5. časť - Návod na plány kvality
6. časť - Návod na zabezpečovanie kvality pri manažérstve projektu
7. časť - Návod na manažérstvo konfigurácie
8. časť - Zásady kvality aplikované na manažment

1. 3 Ekonomika kvality

Čoraz viac odborníkov z oblasti kvality upozorňuje na rastúci význam finančných zreteľov systémov kvality. Poukazujú na to, že je nevyhnutné sledovať, vyhodnocovať a využívať „náklady vzťahujúce sa na kvalitu“ v každej organizácii, nakoľko tieto predstavujú obrovské ekonomické straty (a teda aj rezervy).

Norma STN EN ISO 9004-1 vedeniu odporúča tieto náklady sledovať a porovnávať s ďalšími finančnými ukazovateľmi. V definícii sa uvádza:

Náklady na kvalitu možno rozdeliť na prevádzkové náklady na kvalitu a externé náklady na zabezpečenie kvality.

Za prevádzkové náklady na kvalitu sa považujú:

- a) náklady na prevenciu a hodnotenie
- b) náklady na nesplnenie požiadaviek (alebo straty)

- interné: výrobok alebo služba nespĺňajú požiadavky na kvalitu pred dodaním (napr. prepracovanie, opakované skúšanie, nepodarky);
- externé: výrobok alebo služba nespĺňajú požiadavky na kvalitu po dodaní (napr. záruky a vrátenia, náklady na stiahnutie z predaja, náklady na zákonnú zodpovednosť).

Náklady na externé zabezpečenie kvality sú náklady na preukázanie kvality, ktorú zákazníci vyžadujú ako dôkaz, vrátane nákladov na dodatočné a osobitné opatrenia súvisiace so zabezpečovaním kvality, postupov posudzovania, hodnotení.

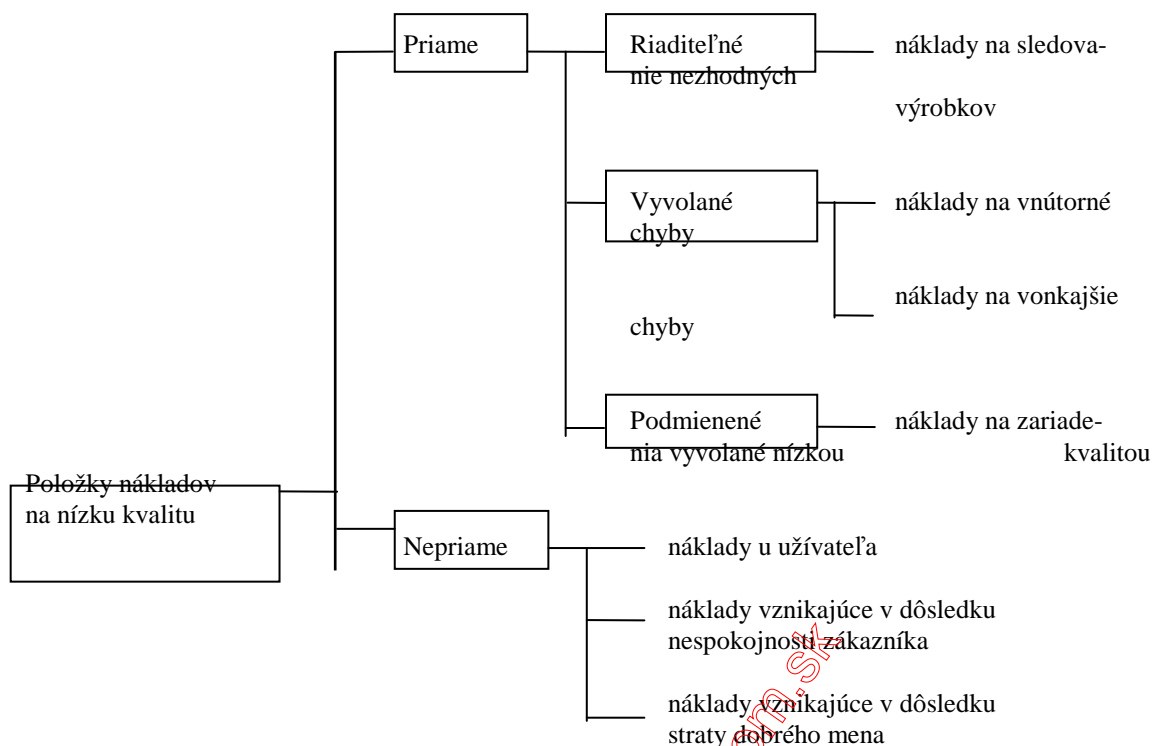
1. 4 Straty z nekvality

Straty z nekvality sú náklady, ktoré predstavujú rozdiel medzi skutočne dosiahnutými nákladmi na kvalitu a tými, ktoré by podnik a užívateľ vynaložili za predpokladu, že všetky činnosti smerujúce k zabezpečeniu kvality boli vykonané „dobro a na prvýkrát“.

1. 4. 1 Sledovanie nákladov na nízku kvalitu [8]

Zahrňajú sa tu všetky výdavky vynaložené podnikom a užívateľom v dôsledku toho, že sa u výrobku alebo služby vyskytli chyby, alebo výrobok nezodpovedal špecifikácii.

Obrázok 1 Členenie nákladov na nízku kvalitu

Zdroj: Kolektív autorov. Riadenie kvality vo firme : 1. diel. Žilina, MASM, 1995.

Riaditeľné náklady na nízku kvalitu sú náklady, ktoré môže podnik priamo riadiť a sú to teda všetky náklady na sledovanie vynaložené na zisťovanie kvality.

Vyvolané náklady na nízku kvalitu zahŕňajú všetky náklady na chyby, ktoré sa vyskytli v dôsledku toho, že všetky činnosti neprebíhali vždy bez chýb. Ďalej sa členia na náklady na vnútorné chyby a náklady na vonkajšie chyby.

Náklady na vnútorné chyby sú tie, ktoré vznikajú v podniku v dôsledku chýb pri plnení požiadaviek na kvalitu. Zahrňujú všetky výdavky na odstraňovanie nezhôd a nedostatkov zistených kontrolou vo výrobe (nezhody s dokumentáciou, na prácu pri opravách, opakované kontroly), ako aj chyby, ktoré spôsobila predvýrobná etapa.

Náklady na vonkajšie chyby sú náklady vznikajúce u užívateľa z dôvodov chýb výrobkov, ktoré nastanú v priebehu využívania, ako následok nekvalitnej práce výrobcu. Niektoré položky sú ľahko zistiteľné a sledovateľné napr. reklamácie, záručné opravy a pod., iné sú naopak obtiažne sledovateľné, ale veľmi citelné, napr. strata dobrého mena, pokles záujmu o výrobky firmy, ku ktorému došlo kvôli strate dobrého mena.

Náklady na hodnotenie a prevenciu sú položkami, ktoré náklady zvyšujú, na druhej strane prinášajú zníženie nákladov na vnútorné a vonkajšie chyby, t.j. straty. Ná-

klady na vnútorné a vonkajšie chyby t.j. tie, ktoré by pri optimálnom priebehu procesu nemali nastať, sú nákladmi zbytočnými t.j. nákladmi na straty, alebo nákladmi na nekvalitu, a mali by sa zákonite znižovať.

Naproti tomu náklady na hodnotenie a prevenciu sú skupinou nákladov, prostredníctvom ktorej sa dosahuje zlepšenie všetkých procesov, vrátane výrobkov. Sú teda nákladmi na zvyšovanie kvality a spravidla rozpočet zaťažujú.

Nepriame náklady na nízku kvalitu predstavujú všetky náklady, ktoré musí vynaložiť užívateľ v dôsledku chýb výrobku, ale aj náklady, ktoré vznikli stratou dobrého mena firmy.

Straty vyvolané zhoršením dobrého mena sa od nespokojnosti zákazníka líšia tým, že reprezentujú postoj zákazníka k celému podniku, a nie iba k jednému výrobku.

1. 5 Náklady na nekvalitu [9]

Efektívnosť systému kvality by sa mala hodnotiť finančným vyjadrením. Existujú rozličné prístupy k zhromažďovaniu, predkladaniu a k analýze prvkov finančných údajov.

1. 5. 1 Model PAF

Tento model rozlišuje štyri kategórie vzťahujúce sa ku kvalite:

- náklady na prevenciu (P , z angl. prevention)
- náklady na hodnotenie (A , z angl. appraisal)
- náklady na interné chyby (F_I , z angl. internal failure)
- náklady na externé chyby (F_E , z angl. external failure)

Model PAF slúži ako užitočný nástroj sledovania a vyhodnocovania úrovne výdavkov spojených s vopred definovanými činnosťami, ktoré súvisia s prevenciou nekvality, s odhalením nekvality a stratami z chybnéj práce, ktorá má za následok nezhody.

Účelom sledovania nákladov na nekvalitu je pomocou Paretovej analýzy identifikovať hlavných nositeľov strát v kategóriách F_I a F_E . Po výbere 3 - 4 najzávažnejších nasleduje analýza príčin.

1. 5. 2 Model COC/CONC

Alebo tiež označovaný ako „Náklady na procesy“. COC (Costs of Conformance) predstavujú nevyhnutné náklady na to, aby proces mohol byť uskutočnený v súlade s požiadavkami noriem. Druhú položku nákladov CONC (Costs of Non-Conformance) predstavujú náklady na kvalitu, ktoré zohľadňujú zvýšenú požiadavku na čas, materiál a kapacity spojené s procesom opakovanej výroby a opráv.

1. 5. 3 Model LCC

Model LCC je založený na celoživotných nákladoch a súvisí predovšetkým s veľkými investičnými celkami. Vychádza z toho, že zákazník berie do úvahy aj výdavky spojené s opravou a údržbou zariadenia počas jeho technického života po záručnej dobe.

$LCC = C_V + C_U$, kde $C_V = COC + CONC$ a C_U predstavujú užívateľské náklady.

1. 5. 4 Model C_S

Model uvažuje celospoločenské náklady, rozširuje pojem celoživotných nákladov LCC o náklady spojené so znehodnocovaním životného prostredia.

$C_S = C_V + C_U + C_E$, kde C_E predstavujú tzv. ekologické straty.

Tabuľka 1 Porovnanie rôznych modelov nákladov na nekvalitu

Kategória nákladov č.	Obsah	Model			
		PAF	COC/ CONC	LCC ³	C _S ⁴
1	<u>Riaditeľné nák. na nekvalitu</u>				
	• na prevenciu P	x	x ¹	x	x
	• na hodnotenie A	x	x ¹	x	x
	• ostatné O		x ¹	x	x
2	<u>Vyvolané</u>				
	• N na interné chyby	x	x ²	x	x
	• N na externé chyby	x	x ²	x	x
3	Náklady užívateľa C _U			x	x
4	Ekologické náklady C _E				x
5	Nepriame náklady na nekvalitu (strata trhov, zákazníkov...)	?	?	?	?

1 $COC = P + A + O$

2 $CONC = F = F_I + F_E$

3 $LCC = C_V + C_U$, kde $C_V = COC + CONC$

4 $C_S = C_V + C_U + C_E$

5 $COPQ = \text{Costs Of Poor Quality (Náklady na nekvalitu)}$

Zdroj: ŽALUDOVÁ, Anežka: Zvyšovanie efektívnosti podnikání snížením NNN (3N). In: Ekonomika jakosti, máj 1997, s. 23

1. 6 Metodika sledovania a vyhodnocovania nákladov na nekvalitu

vo výrobnom podniku [10]

Základné kroky sledovania a vyhodnocovania finančných prostriedkov vo výrobných podmienkach bezprostredne sa viažucich na kvalitu:

- a) stanovenie cieľov sledovania a vyhodnocovania nákladov na nekvalitu
- b) definovanie nákladov na nekvalitu a identifikácia nákladových položiek
- c) príprava zamestnancov
- d) analýza nákladových položiek
- e) vypracovanie systému sledovania nákladov na nekvalitu v podniku
- f) návrh spôsobu vyhodnocovania nákladov na nekvalitu v podniku
- g) návrh formy informovania vrcholového vedenia

Stanovenie cieľov sledovania a vyhodnocovania nákladov na nekvalitu

- odhaľovanie miest vzniku opakujúcich sa problémov s kvalitou produkcie
- posudzovanie účinnosti nápravných opatrení v oblasti zabezpečovania kvality
- redukovanie celkových nákladov podniku
- posudzovanie účinnosti budovaného systému
- odhaľovanie príčin opakovanej nespokojnosti zákazníkov s výrobkami alebo službami

Definovanie nákladov na nekvalitu a identifikácia nákladových položiek

Náklady na nekvalitu sa členia na vyvolané a riaditeľné náklady na nekvalitu.

Vyvolané náklady na nekvalitu tvoria nasledovné položky:

- 1) Náklady na vonkajšie chyby
  - na opravy reklamovaných výrobkov
  - na záručné opravy
  - na ostatné činnosti spojené s reklamáciami
  - na straty vyplývajúce zo zľavy za výrobky neštandardnej kvality
  - na penále za oneskorenie dodávky
  - na servis a pogaranchný servis
  - na straty vzniknuté stiahnutím chybných výrobkov z trhu spojené s prepracovaním zmlúv
  - na hradenie škôd vzniknutých u odberateľov z titulu chybnej dodávky

- na ručenie za výrobok
  - na pokles odbytu (oproti predpokladanému) v dôsledku nízkej kvality
- 2) Náklady na vnútorné chyby
- náklady na odstránenie nezhôd s dokumentáciou
  - na opravy nezhodných výrobkov
  - na opakované kontroly vyplývajúce z neopraviteľných výrobkov
  - na vady vzniknuté zlým skladovaním a manipuláciou
  - na nadbytočné zásoby potrebné na prekrytie nezhodnej produkcie
  - na priebeh nepodarkového pokračovania
  - na likvidáciu neopraviteľných nepodarkov
  - na penále za poškodenie životného prostredia
  - na odstraňovanie príčin a rozboru chýb
  - na priebeh zmetkového konania
  - náklady z titulu zlých rozhodnutí
  - náklady súvisiace s nesprávnym definovaním požiadaviek na kvalitu dodávok

Riaditeľné náklady na nekvalitu tvoria nasledovné položky:

- 3) Náklady na prevenciu
- na špecifikáciu požiadaviek na výrobok
  - na plánovanie kvality a spoľahlivosti výrobku
  - na systém kvality
  - na marketingové a ďalšie aktivity vrcholového manažmentu spojené s uspokojovaním zákazníka
  - na prognózy parametrov kvality
  - na manažérstvo kvality
  - na špeciálne postupy pri zabezpečovaní kvality
  - na kalibráciu zariadení
  - na tvorbu dokumentácie o kvalite
  - na interné audity systému kvality
  - na certifikáciu systému kvality
  - na vzdelávanie všetkých skupín personálu
  - na program kvality v zásobovaní

- na vývoj, konštrukciu alebo nákup nových druhov meracích zariadení
- 4) Náklady na hodnotenie
- mzdové náklady na vstupnú, výrobnú a výstupnú kontrolu vrátane nákladov na nastavenie procesu
  - na software pre automatizované prostriedky technickej kontroly
  - na testy
  - na certifikáciu výrobkov vrátane ich schvaľovania
  - na rozborý údajov o skúšaní a kontrole
  - na údržbu meracích zariadení
  - na prevádzku podnikových laboratórií
  - na inšpekciu kvality
  - na hodnotenie zmien procesov
  - na hodnotenie dodávateľov
  - na výrobky určené k deštrukčným skúškam

Príprava zamestnancov

Do procesu sledovania nákladov vzťahujúcich sa na kvalitu výrobkov je zapojený celý rad zamestnancov z najrôznejších útvarov. Odborná príprava by mala oboznámiť všetkých zainteresovaných s tým:

- a) čo sú to náklady na nekvalitu
- b) aký bude mať ich sledovanie praktický význam v podniku,
- c) čo sa bude pri sledovaní konkrétnych nákladových položiek od jednotlivých zamestnancov vyžadovať,
- d) čoho sa treba vystríhať.

Analýza nákladových položiek

Hlavným cieľom analýzy nákladových položiek je rozdelenie týchto položiek do dvoch základných skupín:

Prvú skupinu tvoria tie položky, ktoré sú už v účtovníctve vedené na samostatných účtoch.

Druhú skupinu tvoria položky, ktoré sú doposiaľ nevidované, ale ich podchytenie je z hľadiska podniku významné.

Vypracovanie systému sledovania nákladov na nekvalitu

Pre každú položku, ktorá doposiaľ nebola evidovaná, je potrebné navrhnuť systém sledovania, predovšetkým:

- miesto sledovania položky
- zodpovednosť za sledovanie príslušnej položky
- druh dokladu určeného pre sledovanie danej položky
- zdroj informácií pre sledovanie položky
- číslo príslušného účtu pre prenesenie položky.

Návrh spôsobu vyhodnocovania nákladov na nekvalitu

Vyhodnocovanie údajov sa obyčajne uskutočňuje nasledovne:

- používaním pomerových ukazovateľov
- aplikáciou niektorých štatistických alebo analytických nástrojov.

Návrh formy informovania vrcholového vedenia

Vrcholové vedenie by si malo určiť formu, miesto a čas, kedy by mu mali byť tieto údaje predkladané na prejednanie. Podklady by mali spĺňať určité požiadavky:

- správy pre vrcholové vedenie musia byť rýchlo identifikovateľné,
- vyžaduje sa okamžitá preukázateľnosť predkladaných údajov,
- správy by mali byť doplnené o predbežné návrhy na preventívne opatrenia.